

SILVERTÄRNAN

VÅREN 2018

Tema: Fågelskydd

Söderhamns Fågelklubb (SFK)

Syfte

SFKs syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och fågelmiljöer, samt att skapa förutsättningar för medlemmarna att aktivt utöva sitt fågelintresse.

Bli medlem

Medlemskap i SFK erhålls genom att sätta in 150 kr på vårt pg 879140-2. För varje ytterligare familjemedlem betalas 10 kr. Glöm inte att ange Ditt namn och Din adress, samt namn på eventuella familjemedlemmar.

Styrelse

Ordförande:	Vakant	
Vice ordf.	Magnus Ahlgren	073-020 99 31
Sekreterare:	Angus Thomson	070-296 80 37
Kassör:	Stefan Persson	070-342 64 63
Ledamot:	Lilian Sörberg	076-786 02 52
Ledamot	Rolf Borg	076-555 91 68
Ledamot:	Bengt Göthe	070-533 70 98
Suppleant:	Eva Lundh	070-256 35 81
Suppleant:	Gunnel Edenström	070-298 67 73
Suppleant:	Gunnar Andersson	070-651 40 17

Hemsida

www.silvertarna.se

Webmaster: Lena Radler

Programansvarig

Bengt Göthe, Rolf Borg

Redaktion för Silvertärnan

Magnus Ahlgren, Bengt Göthe, Robert Lindberg

Klubblokal

Godtemplaregården, IOGT-NTO, Åsgatan 9, Söderhamn

Bild framsida: Bronsibis. Fotograf: Angus Thomson

Bild baksida: Spillkråka. Fotograf: Stefan Persson

Kackerlackans återkomst - fågelskådning ur andra perspektiv.

Text: Robert Lindberg

Fåglarnas relation till människan har förändrats en hel del på hundra år. En fågelskådare med rötterna i norra Sverige berättade en gång hur hans far hade lärt sönerna de tre arter fåglar som de borde kunna skilja på. "Storfågel, småfågel och kramsfågel" var de tre arterna att hålla rätt på när de gick ut med bössan. Storfågel refererade till skogshöns, gäss och änder. Kramsfågel till övriga ätbara arter medan småfågel var sådant man ej slösade skott på annat än i övningsöfve.

Den passion som många nu finner i fåglar och fågelskådning i mycket vuxit ur en verksamhet som i vår tid kriminaliserats. Äggsamling och skjuta sina beläggsexemplar är den verklighet där grogrunden till mordet fågelskådning legat och har nu ersatts med krysslistor och fotobelägg. Ett citat från Fauna och flora från 1908 beskriver tidens syn på fåglar ganska väl. "*Lappugglan har i vinter varit den talrikast representerade ugglearten i Gefletrakten och den har dödats t. o. m. inom stadens nära omgivning. Mit veterligt ha sedan årets början inom Gefleborgs län dödats ej mindre än 19 st. lappugglor, de flesta i södra Gestrikland.*" Nu tycker jag inte att man ska svartmåla den tidens syn på naturen helt. Även om rovdjurshatet frodades i okunskapen om hur det ekologiska samspillet fungerade så levde många i en annan verklighet där mat i magen var viktigare än artskydd. Denna verklighet lever tyvärr en stor del av jordens befolkning fortfarande i.

För hundra år sedan växte min farfar upp i det som vi i dag kallar lortsverige. Kackerlackor och väggloss ingick i hyreskontraktet. Företeelser som för inte så länge sedan var historia men nu åter gör inträde i våra hem. Lösningen på problemet hittade jag i ett annat nummer av fauna och flora. En på något sätt ändå värmande berättelse av hur samspillet mellan människa och fåglar kunde te sig. Trevlig läsning om inte annat.

Fauna och flora / Fjärde årgången. 1909

Smärre meddelanden. Vadare som husdjur.

Inspektoren O. Stenborg från Pajala, intresserad jägare och iakttagare af fågellifvet i öfre Tornedalen och sedan början af år 1906 bosatt i Rovaniemi i Finland, har meddelat mig följande om befolkningens i en del af nordöstra Finland sätt att draga nytta af åtskilliga vadarearter. Då S. 1906 på sommaren besökte byn Lampela i Kolajärvi socken, cirka 18 mil N. O. om Rovaniemi och ungefär 5 mil från finsk-ryska gränsen, anträffade han i ett af gårdarnes pörten en gluttsnäppa, som, enligt hvad S. ville minnas, ett par år hållits tam därstädes. Han fick då höra, att det var vanligt i trakten att infånga vadare, såväl unga som gamla fåglar, för att dessa genom en ständig jakt å de i boningshusen ommande kackerlackorna skulle hålla de så besvärliga snyltgästerna i schack.

forts.

rikligt förekommande kakerlackorna skulle hålla de så besvärliga snyltgästerna i schack. Med stort nöje var S. äfven åskådare till huru gluttsnäppan gång på gång, snabb som en råtta, kilade öfver golfvet för att nappa åt sig kakerlackorna, så snart de visade sig. Äfven brushanar användes där för samma ändamål, och då sådana vartiden infångades i utsatta tagelsnaror, mötte det ej någon svårighet att med kakerlackor föda upp fåglarne fastän de voro gamla. De blefvo inom kort tama och hemmastadda i den nya omgifningen. Ågaren af gluttsnäppan i fråga brukade låna ut henne till andra gårdsägare, som hade öfverflöd å kakerlackor.

1907 på sommaren besökte S. en skogvaktare i Aatsinki i samma socken, hvilken i sitt pörte hade en svartsnäppa, en brushane och en grönbena. En af dessa hade funnits där i flere år, de bägge andra voro fängade vid ankomsten på våren 1907. Förutom af kakerlackor, som utgjorde deras hufvudsakliga föda, bestod denna af andra insekter och af bröd. Piimä föraktade fåglarne ej heller.

Snäppa istället för bekämpningsmedel!

Gluttsnäppa Foto: Stefan Persson.

Då S. kastade en brödkula efter golfvet, kommo fåglarne pilsnabbt skuttande och höggo födan. Ur handen åto de ej. Man kunde iakttaga, att de väl förstodo sig på att skilja mellan husfolket och främlingar. I en på golfvet stående blecklåda med sand på botten

fanns vatten ständigt till hands åt fåglarne, som alltid syntes vilja skölja ned brödkulorna med en klunk. Då de sofvo, lågo de på golfvet med benen hopdragna under sig. Fåglarne lämnade aldrig pörtet äfven fastän dörren under S:s besök ofta stod öppen. De tillbringade så väl sommar som vinter lösa i rummet och syntes trivas godt. I ett pörte i Simujärvi i samma trakt såg S. på hösten 1907 en drillsnäppa och en ekorre, som tycktes komma mycket bra öfverens, lösa och fria i rummet.

Pajala den 7 nov. 1908. Ernst Orstadius.

Text: Magnus Ahlgren

Inledning

Det här numret av Silvertärnan ägnar vi åt temat Skydd för fåglar i skogs- och jordbruk. Det går förstås inte att ge någon uttömmande redogörelse på ett fåtal sidor men vi vill ändå visa på de viktigaste principerna för fågelskyddet i naturbruksmiljöer.

Alltsedan det landområde som vi idag kallar Sverige befolkades efter den senaste istiden, har den mänskliga närvaron påverkat naturen, genom jakt, odling och annat uttag av naturresurser. Fram till medeltidens slut var den mänskliga inverkan på naturen marginell eller i vart fall lokal. Med 1600-talets skogsavverkningar och 1700-talets begynnande industrialisering började en så omfattande påverkan att vi idag kan utgå ifrån att ingen del av naturen saknar spår av mänsklig aktivitet, vare sig i Sverige eller globalt! Till och med i de djupaste regnskogarna finns rester av insektsbekämpningsmedel och de smältande polarisarna visar hur mänskligheten på bara ett par sekel kommit att påverka planeten på ett sätt som hotar att få allvarliga konsekvenser om vi inte ändrar vårt beteende.

Vad har då detta med fågelskydd att göra i lilla Söderhamn? Bortsett från vårt eget intresse av ett rikt fågelliv så vill vi belysa vikten av biologisk mångfald för naturens motståndskraft. Vissa fågelarter har så specifika krav på sin levnadsmiljö att de är signalarter för känsliga biotoper. När balansen i sådana biotoper rubbas, exempelvis genom gallring eller avverkning, riskerar hela biotopen som sådan att förstöras. Vår kunskap om de här signalarterna kan vara viktig för att rädda sådana biotoper för framtiden.

Olika typer av områdesskydd

De grundläggande bestämmelserna om skydd för områden och arter i vår nationella lagstiftning finns i miljöbalken. Sverige omfattas även av EU-lagstiftningens Natura 2000-områden, som är ett nätverk av värdefulla naturområden inom unionen. Syftet är att värna om de arter och livsmiljöer som är av gemensamt intresse för medlemsländerna. Sedan 2016 har ytan för sådana områden mångdubblats genom tillkomsten av havsområden med begränsningar av bland annat fiskerätter och exploateringsföretag som vindkraftsparker. Såvitt avser den här artikeln råder i stort sett överlappning mellan Natura 2000 och de skyddsformer som presenteras nedan.

Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan inrättas som [nationalpark](#). Sveriges 29 nationalparker ägs av staten, som också bestämmer om den vård och förvaltning som gäller i det aktuella området. Bestämmelserna syftar till att området ska bevaras i sitt naturliga tillstånd.

forts.

I Hälsingland finns endast en nationalpark, Hamra nationalpark i Ljusdals kommun. Parken är numera 14 kvadratkilometer stor. I Sverige utgör nationalparkerna totalt sett 1,5% av landarealen med de överlägset största områdena i fjällvärlden.

Vissa områden av riksintresse anses ha så höga naturvärden att de räknas upp i miljöbalken där det också anges vad skyddet innebär. I Söderhamns kommun finns ett sådant område. Längs Ljusnan uppströms Bergvik (till Färila) krävs särskilt starka skäl för att få genomföra större exploateringsföretag som exempelvis uppförande av kraftverk. I översiktsplanerna från 2001 och framåt har kommunen identifierat ett antal mindre områden som också bedöms ha motsvarande naturvärden. Flera av dessa områden har senare kommit att bli naturreservat.

Områden som är skyddsvärda för att bevara biologisk mångfald, värdefulla naturmiljöer eller för att tillgodose behovet av områden för friluftslivet får förklaras som naturreservat av länsstyrelse eller kommun. Beslutet påverkar inte äganderätten till marken men kan innebära inskränkningar i markägarens rätt att exempelvis odla, dika, avverka eller använda bekämpningsmedel. Det kan också innebära förbud till tillträde till området under hela eller delar av året.

I Söderhamns kommun finns elva naturreservat; Långbro, Skvallerbäcken, Ålsjön, Lugnsjön, Skatön, Stenöarn, Skidtjärnsberget, Axmar, Störjungfrun Skärjån och Långnäsudden. Tillsammans omfattar de 71 kvadratkilometer vilket motsvarar 6% av kommunens landyta. Det är dock värt att notera att en väsentlig del av det största reservatet, Axmar som är 45 km² stort, utgörs av havsytta. Den som vill

veta mer om de här reservaten kan hitta mycket spännande information på länsstyrelsens hemsida!

Biotopskyddsområden ger ett visst skydd för små mark- eller vattenområden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda. För hotade fågelarter är detta ett av de mest centrala skydden, men det kräver vissa förutsättningar som tyvärr ofta brister.

forts.

Mindre hackspett Foto: Stefan Persson.

Den mindre hackspetten är en signalart för områden med död ved. Arten är rödlistad (NT).

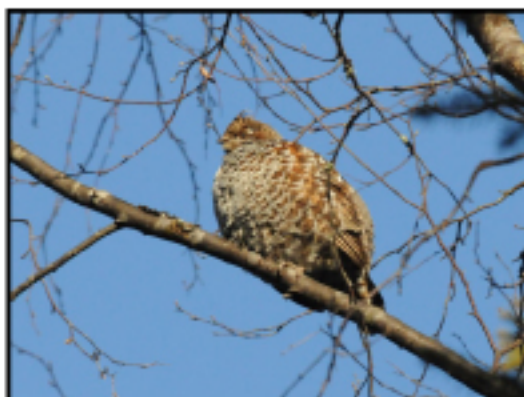
Ett allmänt biotopskydd gäller för vissa angivna naturtyper som exempelvis alléer, källor med omgivande våtmarker, odlingsrösen, småvatten, stenmurar och åkerholmar i jordbruksmark. Skyddet kan också uppkomma genom att en länsstyrelse eller kommun beslutar att ett visst område ska utgöra ett biotopskyddsområde. Inom ett område som omfattas av biotopskydd kan det råda begränsningar för markägaren när det gäller avverkning eller annan typ av användning av marken. Skyddet är dock inte absolut. Det finns omfattande dispensmöjligheter där en avvägning ska göras mot intresset av att upprätthålla skogs- och jordbruk.

Storspov Foto: Stefan Persson.

Storspoven var tidigare en karaktärsart i jordbrukslandskapet men har minskat kraftigt. Insatser i jordbrukslandskapet är önskvärda men tyvärr ovanliga.

Kommuner och länsstyrelser får besluta om biotopskydd för bland annat naturliga vattendrag, ras- eller bergbranter, naturliga vattenfall med omgivande mark och naturliga forsar med omgivande mark. Därutöver får kommuner och Skogsstyrelsen besluta om skydd för bland annat brandfält, äldre naturskogsartade skogar, ravinskogar, mindre vattendrag och småvatten med omgivande mark, örtrika sumpskogar, äldre sandskogar, äldre betespräglade skogar, alkärr, källor med omgivande våtmarker, myrholmar och mark med mycket gamla träd. Biotopskyddsområden i jordbruksmark hanteras av länsstyrelserna och kommunerna och i skogsmark av Skogsstyrelsen och kommuner. I Sverige finns över 7 000 biotopskyddsområden i skogsmark men endast cirka 100 i jordbruksmark.

Järpe Foto: Stefan Persson.

Järpen gynnas av äldre skog med undervegetation och inslag av lövträd.

forts.

Slutligen finns ett särskilt skydd i form av djur- och västskyddsområde. Sådana bestämmelser kan utfärdas vid fågelkolonier, området kring en enskilda häckningsplats för rovfåglar eller liknande och kan inskränka rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området.

Fridlysning, rödlistning, signalarter

En fridlyst art är skyddad med hjälp av lagstiftning och innebär oftast att man inte får plocka, fänga, döda eller på annat sätt samla in eller skada exemplar av arten. Man får i många fall inte heller ta bort eller skada artens frön, ägg, rom eller bon. Rödlistning är ett system som utvecklats av Internationella naturvårdsunionen IUCN för att utvärdera och bedöma tillståndet för arter i naturen. Resultatet - rödlistan - är ett hjälpmedel för att göra naturvårdsprioriteringar, men har ingen juridisk status. Den svenska rödlistan tas fram av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Om en rödlistad art finns i ett område så kan det vara en omständighet som gör att myndigheten väljer att förklara att området ska ha biotopskydd. Men rödlistningen är ett trubbigt redskap eftersom det inte tar hänsyn till lokala förhållanden utan endast ser till artens status i Sverige som helhet. Lavskrikan togs bort från den senaste svenska rödlistan (2015). Samtidigt har artens nyckelbiotop, gammal granskog, fortsatt att avverkas i sådan omfattning att arten inte längre finns som häckfågel i Söderhamns kommun. Sannolikheten att den återkommer är mycket liten eftersom modernt skogsbruk inte innehåller sådana miljöer som krävs för att arten ska etablera sig.

Vitryggig hackspett
Foto Stefan Persson.

Vitryggen är den art som genom åren stått i centrum för mycket av debatten kring artskydd kontra skogsbruk.

Lavskrika Foto: Angus Thomson

Lavskrikan är en av de arter som drabbats hårt av det moderna skogsbruket.

Som framgår så är det generella biotopskyddet för specifika skogsbiotoper relativt tunt. Därför blir riktade inventeringar och spontana fynd av signalarter ofta helt avgörande för bevarandet av äldre opåverkad skog och liknande viktiga miljöer.

Skyddet för fåglar i jordbruksmiljöer

En aspekt som delvis framgått tidigare i artikeln är att artskyddet och områdesskyddet i jordbruket är mycket tunt. Det bästa vi kan hoppas på är ofta den enskilde jordbrukarens intresse och omdöme. Det största problemet på senare år är den förändrade brukningen av i första hand av vall där man nu går in och slår flera gånger per år. Tidigare hann arter som storspov, tofsvipa, sånglärka m.fl. få ut sina ungar flygga. Besprutningen med gifter är ett annat stort problem med helt insektstomma områden. På senare tid har också uppmärksamhets att insektsgift är ett mycket allvarligt hot också på global nivå.

Värdet av inventeringar och rapportering i Artportalen

Varje år genomför Söderhamns Fågelklubb flera inventeringar sedan vi blivit kontaktade av privatpersoner inför stundande skogsavverkningar. Det kan handla om allt från värdefulla vattendrag till nyckelbiotoper för utsatta arter som mindre hackspett, tretåig hackspett, duvhök etc. Vi vill också passa på att slå ett slag för hemsidan www.artportalen.se. Alla observationer av fåglar och andra arter är givetvis värda att rapportera men signalarter och rödlistade arter är särskilt viktiga eftersom sådana observationer kan skapa kännedom om skyddsvärda områden!

Motstående intressen

Kommunernas, länsstyrelsens och Skogsstyrelsens beslut om biotopskydd kan överklagas till förvaltningsrätterna. Skogsbruket i Sverige är ett starkt allmänintresse, även den enskildes äganderätt har ett starkt skydd. För att hitta en bra balans mellan dessa intressen och fågellivet/den biologiska mångfalden har vi en viktig uppgift att fylla genom att hitta och rapportera de platser som är värda att bevara.

Källor: Hemsidorna för Söderhamns kommun, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Naturvårdsverket. Trädens hemliga liv (Peter Wohlleben).
<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Man räknar med att sånglärkan minskat med ca 75% de senaste 35 åren. Man med relativt enkla medel kan gynna sånglärkan i det moderna jordbrukslandskapet.

Sånglärka Foto: Rolf Borg.

Anslagstavlan

Korsordet hösten 2017

Under SFKs traditionella julavslutning ("skinksmörgåsen") drogs vinnarna i höstnumrets korsordstävling.
Det rätta svaret var "blämes"

Vinnare:

1. Anna Onelius, Söderhamn
2. Annalisa Brolin, Söderhamn
3. Sven-Erik Högberg, Bollnäs

Vi gratulerar pristagarna!

Glöm inte fågeltorns kampen den 5/5!

Är du en berättare?

Vi vill gärna publicera reportage eller berättelser här i tidningen och vi tar tacksamt emot Ditt bidrag, stort som smått! Det hela får gärna kompletteras med någon tillhörande bild. Redaktionen svarar för korrekturläsningen. Skicka ditt bidrag till: redaktion.silvertarna@silvertarna.se

När kommer vårfåglarna?

På hemsidan finns en blankett att hämta där du kan kryssa i när du ser dina första vårfåglar.
Du kan även se när fåglarna kommit tidigare år. Materialet hittar du under menyvalet "Om fåglar".
Du kan även rapportera dina arter på artportalen.
www.artportalen.se

Resultat SFK Bird Race 2018

1. Ringmärkarna (50 arter)
2. Bengt & co (32 arter)
3. Hans & Greta (30 arter)

Grattis till segrarna!

3 lag deltog i tävlingen den 27/1.
Under dagen noterades 53 olika arter i kommunen.
Nya arter blev berguv och tjäder!

Vårprogram 2018

Bästa medlem!

Här följer som vanligt ett fullspäckt vårprogram med aktiviteter av olika slag! Våren är ju intensiv när man är fågelintresserad och det är därför naturligt att vi har många exkursioner under den årstiden. Hoppas att Du finner vårprogrammet intressant!

Notera också att vi som vanligt "förlänger" säsongen något och plockar med några höstaktiviteter i detta program. Det gör vi eftersom Silvertärnan inte kommer förrän en bit in i september.

Alla är välkomna på våra exkursioner och andra aktiviteter.
Ta gärna med vänner och bekanta.

OBS!
Ev. ändringar och tillägg i programmet
uppdateras via vår hemsida
www.silvertarna.se

Bra att veta:

Vid alla exkursioner anger vi en samlingsplats. Där samlas vi för samäkning om vi ska till någon annan plats.

Värma kläder och fika är alltid bra att ha med. Vi står ofta stilla och det kan vissa årstider bli ganska kallt. Då är det skönt att värma sig med lite fika och en varm tröja. Fågelbok och kikare är bra att ha med sig. Oftast har någon i gruppen med sig tubkikare så det går att artbestämma fåglar på längre avstånd. Man behöver inte vara expert för att följa med. Vi hjälps åt att besvara frågor, och kom ihåg - det finns inga dumma frågor. Vissa exkursioner är lite mer ansträngande med t.ex. en längre promenad, och då har vi försökt ange det i programmet. Har du frågor inför en exkursion går det alltid bra att kontakta exkursionsledaren.

När vi är inomhus träffas vi på vår klubblokal Godtemplargården IOGT-NTO om inte annat anges. Godtemplargården ligger på Åsgatan 9, Söderhamn vis Staffangymnasiet.

Exkursionerna sker i samarbete med Studieförbundet i Söderhamn.

15/3 torsdag

ÅRSMÖTE

Härmed kallas samtliga medlemmar i Söderhamns Fågelklubb till årsmöte. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer Bosse Forsling visa film och hålla föredrag. Vi kan lova att det blir en kanonkväll, missa inte den.

SFK bjuder på fika.

Vi träffas på Godtemplarlokalen kl. 19:00.

För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

22/3 torsdag

UGGLEKVÄLL

Nu är det hög tid att ge sig ut och lyssna efter ugglornas magiska rop igen!

Följ med oss ut! Har vi tur får vi höra berguven eller kattugglan ropa!

Samling vid resecentrum kl. 17:30 för samåkning.

För info ring Lars Henningsson 070-699 89 31

31/3 lördag

VÅRDBERGET Ljusne

Från Vårdberget i Ljusne har vi en fantastisk utsikt och bör kunna få se

både rovfåglar och småfågelsträck. Parkering finns vid servicehuset

Kastanjen. Därifrån är det en brant stig på ca 200m upp till toppen.

Vi finns på berget från kl. 06:00 för den som är morgonpigg.

För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

14/4 lördag

ROVFÅGLAR Ålsjöängarna

Nu återvänder fåglarna på bred front. Vid norra tornet har vi en utmärkt utsikt och vi skådar mot skyn efter rovfåglar och annat spännande som kan komma flygande.

Samling vid Ålsjöparkeringen kl. 10:00.

För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

21/4 lördag

HACKSPETTSMORGON

Vi ger oss av mot någon hackspettslokal (Granskår), för att lyssna efter ett säkert värtecken – våra olika spetter. Det går att skilja dem åt på deras trumningar.

Kanske får vi höra gräspetten?

Samling vid paviljongen kl. 06:00 för promenad längs Lötån.

För info ring Bengt Göthe 070-533 70 98

1/5 tisdag

KORSHOLMEN Långvind

Traditionsenligt åker vi ut till Korsholmen - vår bästa lokal för att skåda havsfågel. Det är en bit att gå genom skogen på delvis ojämn mark, men fantastiskt fint när man kommer ut till klipporna. Om vinden ligger på från havet kan det vara kallt, så ta med en extra tröja.

Samling vid resecentrum kl. 04:00 för samåkning.

För info ring Lars Henningsson 070-699 89 31

5/5 lördag

FÅGELTORNSKAMPEN Ålsjötornet

Över hela Sverige tävlar olika fågeltorn mot varandra denna lördag.

Vi har nu varit med i fyra år och förra året kom vi på en sjunde plats med 90 arter skådade från Ålsjötornet! Det är inte illa och även detta år skall vi medverka.

Reglerna är enkla - det gäller att hitta så många arter som möjligt från tornet mellan kl. 05-13. Kom och var med under någon del av dagen! Ta med fika. Reportage från tidigare fågeltornskamper finns på hemsidan.

Vi finns i tornet mellan 05:00 och 13:00.

För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

8/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Den första tisdagsexkursionen för säsongen. Nu bör det finnas fler arter än för en vecka sedan. Nu har också svalorna kommit!

Samling vid Ålsjöparkeringen kl. 18:00. Där bestämmer vi vilken lokal vi ska besöka under kvällen.

För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

15/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Vi samlas igen för att se vilka fåglar som kommit. Kanske hittar vi någon raritet?

Samling vid Ålsjöparkeringen kl. 18:00. Där bestämmer vi vilken lokal vi ska besöka under kvällen.

För info ring Robert Lindberg 070-566 34 77

22/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Nu har de flesta av vårens flyttfåglar kommit och vi besöker någon lokal i kommunen för att se vad som finns där.

Samling vid Ålsjöparkeringen kl.18:00. Där bestämmer vi vilken lokal som ska besökas under kvällen.

För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

29/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Följ med på en kvällstur med guidad tur till Skärjåns naturreservat, Gunnar tar er med på en promenad genom den lövrika strandskogen längs Skärjån.

Samling Resecentrum. 18:00.

För info ring Gunnar Andersson 070-651 40 17

9/6 lördag

NATTSÅNGARE

Nu är nattsångarna igång och vi åker ut till några lokaler för att lyssna.

Har vi tur hör vi även nattskärar. Det kan bli sent så ta med fika och varma kläder.

Samling vid resecentrum kl. 22:00.

För info ring Angus Thomson 070-296 80 37

7/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Augusti är en spännande tid för oss fågelvänner. Nu flyttar vadarna till varmare breddgrader och stannar gärna till ute på Stenöarna för att proviantera och vila.

Samling vid Stenötorget kl.18:00. Ta med varma vindtåta kläder för vinden kan ligga på.

För info ring Bengt Göthe 070-533 70 98

14/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Dags för den andra omgången av sommarens exkursioner till Stenö.

Med lite tur kan vi få se skräntärna och dvärgmåsar.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma vindtåta kläder för vinden kan ligga på.

För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

21/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Tredje tisdagsexkursionen. Vadare och ånder samlas nu inför den kommande flytten söderut. Brushanar och strandpipare borde det finnas gott om.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma och vindtåta kläder.

För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

1/9 lördag

RINGMÄRKNING Granskärs våtmark

En av våra populäraste aktiviteter där du har möjlighet att lära dig mer om ringmärkning och på nära håll se våra småfåglar. Vi håller som vanligt till vid Granskärs våtmark.

Du finner oss vid paviljongen mellan kl. 06:00 och 10:00.

För info kontakta Stefan Persson 070-342 64 63

4/9 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Från den första September får man gå fritt i reservatet och vi kan då spana av stränderna på ett bättre sätt än tidigare under sommaren.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma vindtåta kläder.

För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

Ovanliga obsar hösten-vintern 2017-18

Under 2017 noterades 223 arter i Söderhamns kommun om man utgår från vad som finns rapporterat i Artportalen. I denna samling finns arter som sticker ut på olika vis. En aspekt att sortera ut guldkorn kan vara hur ovanlig en art är.

Under juni, juli och augusti finns säkerligen en hel del att hitta. Men ofta avtar intensiteten i fågelskådandet då annat kanske lockar denna korta, ljusa tid. Men ungefär samtidigt som de sista kärrsångarna når Söderhamn vänder de första sommargästerna åter mot söder och en ny intensiv period tar vid.

Den 13 september belönades ringmärkarna vid Granskär med en liten juvel i form av en **Dvärgsparv**. Under hösten görs många av de mer udda fynden längs kusten och här kan en **Bredstjärtad labb** 19 sep vid skatrevet få inleda. **Skärpiplärkor** hittades både vid Prästgrundet 24/9, Stenö 9/10 och Skatrevet 10/1.

Dvärgsparv Foto: Stefan Persson

I slutet av september bäddade ett högttryck i öster för en lovande period. Den första **taigasångaren** sågs på Prästgrundet den 22 september och följdes av en rad artfränder under veckorna som följde. Inte mindre än 18 taigasångare sågs och hördes på ön mellan 22/9 – 11/10.

Under samma period upptäcktes en **härfågel** vid trollharen och även den kan nog tänkas ha kommit från öster över havet. Fågeln sågs av lokalbefolkningen mellan 24/9 och den 28/9. Vid ett tillfälle fick en av fiskarna plocka en ovanlig fångst ur sitt nät då härfågeln lyckades trassla in sig i ett upphängt nät medan den födosökte.

En riktig överraskning var den **jättehavssörn** som sågs och fotades, även den vid Trollharen, under en veckas tid i slutet av september. Örnen sågs för ett par år sedan i Hudiksvall då som ungfågel och sedan även i augusti 2017 innan den dök upp vid Trollharen. Jättehavssörn finns längst i öster i vid kusten av Kamtjatka, och kusterna runt Ochotska havet. Den allmänna uppfattningen är att det rör sig om en rymling från någon djurpark.

Jättehavssörn Foto: Robert Mellberg

I oktober avtar flyttörelserna och två **kungsfågelsångare** 13 oktober på Skatön var nog det som förväntades avsluta säsongen. Men som avslutning levererade Alsjöområdet som final i ett hattrick av förstagångsfynd en **bronsibis** som dök upp på maderna den 20 oktober. Den försvann efter en halvtimme men hittades efter några nervpirrande timmar vid Sund. Där höll den till i en översvämmande del av en hästhage. Fågeln blev helt klart årets och sannolikt tidernas mest fotograferade fågel i kommunen. Fågeln glädde både lokala och långväga fågelvänner fram den till slut glädde en ytterst lokal duvhök som provade det spanska köket 25 oktober.

Ser man skådandet ur ett lite annat perspektiv kan man istället se den **lavskrika** som sågs på Storberget som årets sista raritet. Nämnas kan även alla de bo- och bergfinkar som stannade kvar runt fågelborden.

Det nya året inleddes med två rariteter som gästade Korsholmsudden (som vi ser som en enklav till Söderhamn) den 3 januari. En **skärnsnäppa** rastade på udden samtidigt som en **svartnäbbad islom** fiskade alldeles utanför. Islommen lyfte och sågs flyga in mot mer allmänt erkända delar av Söderhamns kommun.

Väl mött i markerna 2018 // Stefan Persson och Robert Lindberg

Rödlistan

Man träffar ofta på begreppet rödlistning när frågor som artskydd och skydd av olika naturtyper diskuteras. I Sverige administreras rödlistan av SLU via ArtDatabanken och så här beskrivs verksamheten: "Rödlistning i Sverige följer det system som utvecklats av Internationella naturvårdsunionen (IUCN) för att utvärdera och bedöma tillståndet för arter i naturen. Resultatet - rödlistan - är ett hjälpmedel för att göra naturvårdsprioriteringar, men har ingen juridisk status. Den svenska rödlistan tas fram av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten."

I Rödlistan hittar man inte bara fåglar utan alla typer av organismer. Definitionen av begreppet rödlistning lyder "En nationell rödlista är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom ett lands gränser. Arternas status bedöms med hjälp av ett antal kriterier, som omfattar skattningar av populationsstorlek, förekomst, utbredning och trender. Utifrån denna bedömning placeras arterna i olika kategorier."

I rödlistan kategoriseras arternas status enligt följande system.

	Kategori	Definition
EX	Utdöd <i>Extinct</i>	En art (eller annat <i>taxon</i>) är Utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen dött. (globalt)
RE	Nationellt utdöd <i>Regionally Extinct</i>	En art är Nationellt utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen som är potentiellt kapabel till reproduktion inom regionen (landet) har dött eller försvunnit från regionen, eller ifall det var en tidigare regelbunden besökare, den sista individen har dött eller försvunnit från regionen.
CR	Akut hotad <i>Critically Endangered</i>	En art är Akut hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A-E för Akut hotad och att den därmed bedöms löpa extremt hög risk att dö ut i vilt tillstånd.
EN	Starkt hotad <i>Endangered</i>	En art är Starkt hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A-E för Starkt hotad och att den därmed bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd.
VU	Sårbar <i>Vulnerable</i>	En art är Sårbar när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A-E för Sårbar och att den därmed bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd.
NT	Nära hotad <i>Near Threatened</i>	En art förs till kategorin Nära hotad om den inte uppfyller något av kriterierna för vare sig Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar, men är nära att uppfylla kriterierna för någon av dessa kategorier nu eller i en nära framtid.
DD	Kunskapsbrist <i>Data Deficient</i>	En art förs till kategorin Kunskapsbrist när det inte finns tillräckliga kunskaper att utvärdera dess utbredning och/eller populationsstatus göra vare sig en direkt eller indirekt bedömning av dess risk att dö ut.
NE	Ej Bedömd <i>Not Evaluated</i>	En art som inte har bedömts, ofta till följd av för lite kunskap, hamnar i kategorin Ej bedömd .
NA	Ej Tillämplig <i>Not Applicable</i>	Arter med oklar taxonomi, låg taxonomisk rang (t.ex. varietet och form), sådana som har etablerats i Sverige med människans hjälp efter år 1800, eller spontant invandrade arter efter år 1800 som inte har varit bofasta i tillräckligt många år eller generationer, hamnar i kategorin Ej tillämplig .

Vill du veta mer om rödlistan finns detta och mycket annat att läsa på ArtDatabankens hemsida: www.artdatabanken.se

Varför så bister - det är ju snart vår

Det här kan väl knappast heller vara en muntergök?

Stenknäck Foto: Robert Lindberg

En uppföljning från tidigare nummer och ett upprop att hitta en muntergök...
En inofficiell fototävling! Foto på årets muntergök efterfrågas till höstnumret.

/Red.

